

Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 STOCKHOLM

Datum 2004-04-19
Dnr 32-2003-0113

Brottsförebyggande rådets årsredovisning 2003

Rikskontrollen har granskat Brottsförebyggande rådets (BRÅ:s) årsredovisning, daterad 2004-02-19. Syftet har varit att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Rikskontrollen vill efter granskningen av årsredovisningen och avlämnandet av revisionsberättelse fästa styrelsens (motsvarande) uppmärksamhet på nedanstående.

Rikskontrollen önskar information senast 2004-05-24 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

I samband med granskningen av Brottsförebyggande rådets (BRÅ) årsredovisning för 2003 genomförde Rikskontrollen en mindre kartläggning och granskning av väsentliga rutiner. Detta arbete innefattade uppföljning av revisionens tidigare iakttagelser, översiktlig granskning av rutinerna för lokalt brottsförebyggande stöd respektive medling samt intervjuer av samtliga chefer, nyckelpersoner samt ett par handläggare.

Granskningen planerades tidsmässigt för att möjliggöra beaktande av resultatet från 2003 års BRÅ-utredning (SOU:18).

Sammanfattning

BRÅ bör:

- verka för att regeringen tydliggör BRÅ:s ansvar för kvaliteten i rättsstatistiken i instruktionen till BRÅ.
- prioritera sina utvecklingsresurser till åtgärder mot kvalitetsbristerna i rättsstatistiken.
- ytterligare minska konsultberoendet på IT-sidan.

Otillräckligt mandat för ansvar avseende rättsstatistiken

Enligt BRÅ:s instruktion 2 § skall rådet särskilt ansvara för officiell statistik i enlighet med vad som anges i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken där följande framgår:

- BRÅ är ansvarig för statistiken inom rättsväsendet.
- En statistikansvarig myndighet beslutar om statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde om inte något annat följer av ett särskilt beslut av regeringen.
- Ytterligare föreskrifter om verkställigheten av 7-11 §§ lagen (2001:99) om den officiella statistiken får beslutas av en statistikansvarig myndighet.

BRÅ:s roll som statistikansvarig men inte produktionsansvarig myndighet är komplicerad. Detta har bidragit till svårigheterna att lösa problemen med kvaliteten i rättsstatistiken som varit kända under en lång tidsperiod. BRÅ har givits ett stort ansvar men har ändå inte ett tillräckligt mandat för att kvalitetsbristerna skall kunna åtgärdas inom rimlig tid.

I BRÅ-utredningen SOU 2004:18 konstaterar utredaren att myndighetens ansvar för att kriminalstatistiken utvecklas och kvalitetssäkras bör framgå av instruktionen.

BRÅ har valt att inte utnyttja sin föreskriftsrätt utan har istället prioriterat en linje med diskussioner och samförståndslösningar. BRÅ har t.ex. tecknat ett avtal med Rikspolisstyrelsen angående leveransvillkor och har planer på att söka denna lösning även med övriga statistikproducerande myndigheter.

BRÅ övertog ansvaret för produktion av rättstatistiken från SCB år 1996. Fram till 2001 hade BRÅ problem som orsakade förseningar i produktionen. Enligt uppgift fungerar numera produktionen väl.

Kvalitetsbristerna i rättsstatistiken är väl kända sedan många år tillbaka. Statskontoret konstaterar i sin utredning (2003/0391), som gjorts på uppdrag av BRÅ-utredaren, bl.a. att utvecklingsarbetet vad avser rättsstatistiken bör ges högre prioritet inom BRÅ. Statskontoret anser det anmärkningsvärt att det ännu inte finns något färdigt resultat av BRÅ:s utvecklingsarbete avseende innehållet i kriminalstatistiken. Statskontorets uppgiftslämnare anser att det finns bristande tillförlitlighet i de uppgifter som levereras till BRÅ, de huvudsakliga bristerna finns i polisens RAR och i Misstanke- och belastningsregistret. I utvecklingsarbetet har BRÅ prioriterat att tillgängliggöra statistiken på webbplatsen. Statskontoret ifrågasätter denna prioritering och menar att statistikens tillförlitlighet borde ha prioriterats.

Den bild som utredaren och Statskontoret ger bekräftas av de intervjuer Riksrevisionen har gjort. Det finns betydande brister i kvaliteten i statistiken och det finns möjlighet för BRÅ att vidta ytterligare åtgärder för att påskynda processerna hos de statistikproducerande myndigheterna. Detta arbete skulle emellertid väsentligen underlättas om regeringen ställer tydliga krav på de statistikproducerande myndigheterna. BRÅ har ett begränsat mandat att begära in uppgifter av god kvalitet.

Riksrevisionen konstaterar att SOL-projektet, som innebär utveckling av webbplatsen för att publicera statistik, av olika skäl har försenats. Prioriteringen och förseningen av SOL-projektet har medfört minskade resurser för BRÅ att arbeta med kvalitetsproblemen i rättsstatistiken.

Enligt BRÅ:s verksamhetsplan för 2004 skall ett projekt starta med uppgift att inventera problemen med kvaliteten i statistiken samt att ta fram en handlingsplan till juni 2004.

Av BRÅ:s årsredovisning för 2003 framgår vilka åtgärder som vidtagits för att höja kvaliteten:

- Kvalitetskontroller och rimlighetskontroller av statistikuppgifter från polisen, tullen, åklagaren och domstolarna. Vid konstaterande av brister har BRÅ kontaktat aktuell myndighet för att lämpliga åtgärder ska vidtas.
- Avtal med Rikspolisstyrelsen om leveransvillkor.
- På uppdrag av RIF-rådet arbetar BRÅ med förslag till ny struktur för kodning av brott (STUK). Förslaget innebär att möjlighet att få fram mer information till bättre kvalitet.
- Analys av kvaliteten i statistiken över dödligt våld där för närvarande överskattning sker. Åtgärder har diskuterats som beräknas kunna genomföras under 2004.

Rekommendationer

BRÅ bör verka för att regeringen tydliggör innebörden av BRÅ:s ansvar för statistiken samt att regeringen uppdrar åt de statistikproducerande myndigheterna att vidta åtgärder för att förbättra kvaliteten.

BRÅ bör även överväga att, som ett komplement till avtal med statistikproducerande myndigheter, utnyttja sin föreskriftsrätt.

Beroende av konsulter

BRÅ:s IT-chef är inte anställd utan är sedan år 2001 anlitad som konsult. Totalt sett uppgår kostnaderna avseende datakonsulter till ca 2,9 mnkr år 2003. Av dessa kostnader avser ca 1,9 mnkr ersättning till det företag IT-

chefen representerar. Upphandling av dessa tjänster har inte skett i enlighet med Lagen om offentlig upphandling.

Det föreligger även en risk med att en nyckelperson utgörs av en extern konsult utanför myndighetens omedelbara kontroll. Ytterligare en komplikation är att en person som inte är anställd vid myndigheten får inte fatta beslut i myndighetens namn, exempelvis underteckna bokföringsorder.

Rekommendation

BRÅ bör se över sin organisation och utse personer som ansvarar för de funktioner som i dagsläget handhas av konsulter för att på sikt avhjälpa problemet med konsultberoende.

Revisionsdirektör Anne Fahl har beslutat i detta ärende. Revisionsledare Martin Wärnbring har varit föredragande. Revisionschef Yvonne Palm har deltagit i den slutliga handläggningen.

Anne Fahl

Martin Wärnbring

Kopia för kännedom:
Justitiedepartementet